25 - 4 - 23

[redacted]

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

[redacted]

TER BESLISSING

Directoraat Generaal Curatieve Zorg
Directie Curatieve Zorg
Team A

Opgesteld door
[redacted]

Aan Minister VWS
CC Minister LZS

Deadline: 8 mei 2023

nota

Rapporten transgenderzorg

Datum
30 maart 2023

Kenmerk
3573779-1046193-CZ

Uw kenmerk

Zaaknummer
1046193

Bijlage(n)
1

1. Aanleiding

- Eind 2021 heeft VWS aan ZonMw een opdracht verleend voor onderzoek op het gebied van transgenderzorg.
- Twee aspecten vormden daarbij het kader.
    - Een sterke toename in het aantal transgender personen heeft geleid tot een stijging van de vraag naar transgenderzorg in Nederland. Er worden verschillende verklaringen gegeven voor de toename maar een wetenschappelijke onderbouwing ontbrak tot op heden.
    - Daarnaast groeit de capaciteit van transgenderzorg in Nederland maar groeit de vraag ernaar nog sterker. Dit leidt tot oplopende wachttijden. Hoeveel capaciteit er nodig is om tijdig aan de zorgvraag te voldoen, is nu niet bekend.
- De beide vragen zijn voorgelegd aan ZonMw met het verzoek om wetenschappelijk onderzoek te faciliteren waarin antwoorden gegeven worden op de bovengenoemde onderzoeksvragen. De beide onderzoeken zijn gefinancierd door het Ministerie van VWS.
- Op 6 april zijn de twee onderzoeken aan VWS aangeboden. Het gaat om:
    - SiRM: Onderzoek naar de vraag transgenderzorg in Nederland;
    - Radboud UMC: Onderzoek naar de toename in en veranderingen van de vraag naar transgenderzorg.

2. Geadviseerd besluit

- Met de bijgevoegde brief kunt u de bovengenoemde rapporten, inclusief uw reactie op de rapporten, aan de Tweede Kamer toezenden.
- De bijgevoegde brief wordt mede namens de minister van OCW gezonden.
- Indien u akkoord bent met de bijgevoegde brief is het advies om deze na het voorjaarsreces naar de TK en EK te zenden. Verzending vindt plaats bij voorkeur uiterlijk 8/9 mei. Op 10 mei a.s. wordt er een bijeenkomst georganiseerd bij ZonMw waarin de beide rapporten aan de pers zullen worden toegelicht en waar een bijeenkomst plaatsvindt rond de beide rapporten. Er is overleg met DCo over de bijeenkomst bij Zonmw.

3. Kernpunten

In de brief geeft u een reactie op de beide rapporten.

- Bij het onderzoek van SiRM gaat het om schattingen van de zorgvragen richting de toekomst. SiRM heeft vier scenario's uitgewerkt. Uit alle

uitgewerkte scenario's blijkt dat er een aanzienlijke inhaalcapaciteit van zorgaanbod nodig is om de wachtlijsten de komende jaren significant te laten dalen. Daarnaast geven de onderzoekers ook mee dat het belangrijk is dat bijvoorbeeld aanbieders een grotere rol zouden kunnen spelen in het verbinden van wachtenden met andere zorgprofessionals/en of ervaringsdeskundigen.

- Een van de hoofdvragen waar het rapport van het Radboud UMC antwoord op geeft is of *de toename in de vraag naar transgenderzorg* te verklaren is. Het onderzoek geeft weer dat een complex samenspel van individuele, sociale en maatschappelijke factoren, leidt tot een push richting de specialistische zorg. De maatschappelijke acceptatie en integratie van transgender personen is verre van voltooid. Hierdoor blijft de psychologische last van het 'anders zijn' bij het individu liggen en wordt dit niet of onvoldoende opgepakt in de maatschappij. Dit creëert een push richting de specialistische zorg (psychische en somatische zorg): de belangrijkste plek waar transgender personen op dit moment terecht kunnen. Het rapport signaleert bij transgender personen een sterke behoefte om gezien en gehoord te worden, een behoefte die zich uitstrekt over meerdere maatschappelijke domeinen die daar niet of onvoldoende aan kunnen beantwoorden. Dit brede palet aan vragen komt hierdoor op dit moment terecht in de specialistische zorg. Maar de specialistische zorg kan het gebrek aan maatschappelijke acceptatie niet oplossen. Vanuit OCW en ook SZW vraagt u nadrukkelijk ook aandacht voor het thema van de maatschappelijke acceptatie van transgender personen.

De rapporten en de aanbevelingen benadrukken het belang van de ingezette koers binnen de transgenderzorg.

- U heeft deze koers uiteengezet in de kamerbrief van december 2022 (Tweede Kamer, vergaderjaar 2022–2023, 31 016, nr. 351).
- De opdracht van de Kwartiermaker is eind 2022 afgelopen, wat betekent dat de transgenderzorg – en de rol van het ministerie van VWS – een andere fase zijn ingegaan.
- Aandacht voor de samenwerking tussen de betrokken partijen in het veld blijft de komende jaren nodig.
- Deze samenwerking moet geborgd worden in de vorm van een 'coördinerend gremium' – met een onafhankelijke en verbindende rol in het veld. Op dit moment loopt de aanbesteding waarin een extern bureau wordt gezocht die in overleg met partijen in de transgenderzorg komt tot een gezamenlijk voorstel/ontwerp voor de oprichting van een dergelijk gremium voor de transgenderzorg. De Kamer zal hier te zijner tijd over worden geïnformeerd.

4. Toelichting

a. Draagvlak politiek
Dit onderwerp heeft politieke aandacht, dat blijkt onder andere uit de hoeveelheid kamervragen die we regelmatig ontvangen op dit onderwerp.

b. Draagvlak maatschappelijk en eenduidige communicatie
N.v.t.

c. Financiële en personele gevolgen
N.v.t.

d. Juridische aspecten haalbaarheid
Geen bijzonderheden.

e. Afstemming (intern, interdepartementaal en met veldpartijen)
Er heeft afstemming plaatsgevonden met ZonMw, Zorginstituut, IGJ, NZa, ZN, NZa en met het Ministerie van OCW. Met ZonMw zijn afspraken gemaakt over de communicatie over beide rapporten.

f. Gevolgen administratieve lasten
N.v.t.

g. Toezeggingen
Afgedaan:
- Motie-Sylvana Simons/Paulusma (36 200 XVI nr. 106)

h. Fraudetoets
N.v.t.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

a. Motivering
Tot personen herleidbare gegevens zijn onleesbaar gemaakt in verband met de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.